

мантиқий асоси uy-ro'zg'or buyumlarining nomi va shu voqealini obrazli ifodalash asosida shakllanib, «ayovsiz tanqid qilmoq» ma'nosi yuzaga kelgan. Aslida po'stak qoqmoq uy-ro'zg'or buyumi bo'lmish po'stakni chang-chungdan tozalashni nazarda tutiladi. So'ngra, erkin bog'lanmaning «po'stakning chang-chungini tozalash» ma'nosi orqa planga o'tib, kishilarga nisbatan qo'llanishi asosida yuzaga kelgan «ayovsiz tanqid qilmoq» ma'nosi birinchi planga chiqadi. Bu yangi ma'no komponentlarning umumiy yig'indisidan kelib chiqmay, ular asosida yuzaga kelgan ustama, ko'chma ma'no sifatida shakllanadi. Masalan: *Yoshligimdayoq «bu sening amring» deb qishloq imomining og'zidan chiqishi bilan ro'za tutmagan, namoz o'qimagan, fitr ro'za bermaganing po'stagini qoqdim, qo'li egrilarning ta'zirini berdim* (Shuhrat).

Uy-ro'zg'or buyumlari asosida shakllangan frazeologizmlar turli qurilishli bo'ladi: «ichiga chiroq yoqilganday bo'ldi», «ichiga chiroq yoqsa, yorimaydi», «kosasining tagi oqarmaydi», «mag'zavasi chiqdi», «ola xurjun elkasiga tushdi» kabi gapga teng qurilishi fe'l frazeologizmlar shakllanadi: *Adash karvon boshini ming tomonga urdi ammo kosasining tagi oqarmadi.* (X.Sultonov). *-Men kambag'alardan chiqqanman, pichoq o'z sopisini kesmaydi, - debdi.* (Shuhrat). Yostig'ini quritmoq birmaga teng qurilishli frazeologizm ham uy-ro'zg'or buyumlari doirasida shakllanadi: *Sodiq shu mo'ylov sifat qoshlarga qarab turib, o'zga taldi: qo'rboshiligida bu qoshlarning bir chimirilishi qanchadan-qancha o'ldirgan yostig'ini quritgandir!* (Shuhrat).

Shuningdek, bir-ikki yaktakni ortiqroq yirtgan, besh-oltiga ko'ylakni ortiqroq yirtgan, nomi ulug', surpasi quruq, pichoqqa ilinadigan, tarozi bosadigan, kurakda turmaydigan, yog' tushsa-yalagudek, yumaloq-yostiqlik qilib, ko'zmi po'stkaning yirtig'imi?! boy bo'lib boltasi yo'q, gadoy bo'lib xaltasi yo'q kabi frazeologizmlar shu guruh asosida shakllanadi. Biroq bu xursandchilik uzoqqa bormadi. Bir kuni Zinger boy shayton aravaga minib «odam o'ldirgan» degan kurakda turmaydigan gap chiqib qoldi. (A.Qahhor). Tagli-taxtli kuyov, albatta, uning so'zini ikkita qilmas, farzand o'rnini bosishi mumkin edi. Shu bois Azizani *yumaloq yostiqlik qilib uzatdi qo'ydi.* (Shuhrat).

Keltirilgan misollardan mazkur guruhda turli leksik-grammatik guruhlariga tegishli frazeologizmlarning shakllanish darajasi bir xil emasligi ko'rinib turibdi. Bunda ko'proq fe'l frazeologizmlarning ko'p shakllanganligi ko'zga tashlanadi. Ammo shuni alohida qayd etish lozimki, bunday frazeologizmlarning nutqda qo'llanish darajasi juda yuqoriligi bilan ajralib turadi.

b) pazandachilikka asoslanib shakllangan frazeologizmlar.

O'zbek tilining leksik tarkibida pazandachilikka oid leksemlar o'ziga xos o'rinni egallaydi. Avvalo shuni qayd etish lozimki,

Adabiyotlar

1. Rahmatullayev Sh. O'zbek tilining frazeologik lug'ati. – Toshkent: 1992.
2. Sodiqova M. Kratkiy uzbeksko-russkiy slovar ustoychivix virajeniy. Qisqacha ruscha-o'zbekcha barqaror iboralar lug'ati. – Toshkent: 1994.
3. Tursunov U., Muxtorov J., Rahmatullayev Sh. Hozirgi o'zbek adabiy tili. – Toshkent: 1992.
4. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. Беш жилдлик. 1-5-жилд. – Тошкент: “Ўзбекистон миллий энциклопедияси” Давлат илмий нашриёти, 2006, 2008.

Maqolada frazeologimlarning xalq turmush tarzi asosida paydo bo'lishi jarayonlari yoritilgan. Unda kasb- korga bog'liq frazeologizmlar shakllanishi haqida ma'lumotlar beriladi va ularning denotativ va ko'chma ma'nolari tahlilga tortiladi.

РЕЗЮМЕ

В статье освещаются вопросы формирования фразеологизмов отражающих образ жизни народа. В ней даются сведения о фразеологических сочетаниях, которые сформировались на почве профессий людей и анализируются их денотативное и переносное значения.

РЕЗЮМЕ

The article is devoted to the issues of study of phraseological units expressing the people's way of life. It contains the data about phraseological units expressing people's professions. There have been analyzed their denotative and transferred meanings.

SUMMARY

ҲАЗИРГИ ҚАРАҚАЛПАҚ ТИЛИНДЕГИ ҚЫСҚАРҒАН АТЛЫҚЛАРДЫҢ ЛИНГВИСТИКАЛЫҚ АНАЛИЗИ

Р.А.Опаева – ассистент оқытушы

Әжияз атындағы Нөкіс мәмлекетлик педагогикалық институты

Таянч сўзлар: кискартириб қўлланиш, кискартма от, қўшма от, лингвистик таҳлил.

Ключевые слова: сокращённое использование, краткие существительные, сложные существительные, лингвистический анализ.

Key words: shortenings, short nouns, compound nouns, linguistic analysis.

Сөзлерди қыскартып қолланыў усылы сөйлеўде пикирди тез жеткеріўде жүдә қолайлы усыл болып, дүнья халықларынын дерлик көпчилигинде сөзлерди қыскартып қолланыў жағдайларын көриўимизге болады. Тийкарынан, сөзлерди қыскартыў усылы көбинесе атлық сөз шакабына тән қубылыс болып табылады. Мәселен, рус тилинде даўыссыз сөзлерди хызметин ашып беріўиш мысаллар берилген. Мысалы: Самовар (сам+варить), Водопад (вода+падать), ледокол (лёд+колоть), языковед (язык+ведать), снегопад (снег+падать), вертолёт (вертикально+летать) хәм т.б. Сөзлерди буўынлық қыскартып бириктириўде көбинесе еки

пазандачилик билан алоқадор хилма-хил лисоний ассотсиатсиялар шу касб-кор егаларини иш жарайони, қолaversa, ular tomonidan tayyorlangan taomlarning u yoki bu xususiyatlari muayyan obrazlarning shakllanishiga asos bo'lgan. Mana shu obrazlilikka bog'liq holda ko'plab frazeologizmlar shakllangan. Masalan, zuvalasi pishiq frazeologizmi xamir qorish bilan bog'liq voqelikning obrazli ifodalasi asosida shakllangan. Xamir qanchalik ko'p qorilsa, ishlov berilsa, u shunchalik sifatli, xamirdan olingan zuvalalar esa pishiq bo'ladi. Shu voqelik kishilarga nisbatan ishlatilib «a'zoyi badani chiniqqan» (O'TIL) [4] kabi ko'chma ma'no yuzaga keladi. Bunda ekrin bog'lanmaga xos bo'lgan ma'no konkretlikdan mavhumlikka siljish asosida frazeologik ma'no shakllanadi.

Keltirilgan dalillardan pazandachilikka bog'liqligi jihatdan qator leksik-grammatik guruhga tegishli frazeologizmlar shakllanganligi ayon bo'lmoqda. Shunisi ham borki, bu guruhda, asosan, birmaga va gapga teng qurilishli fe'l frazeologizmlar shakllangan.

d) tibbiyotga bog'liqligi jihatidan shakllangan frazeologizmlar.

To'plangan materiallarga suyanib shuni qayd etamizki, muayyan nolisoniy omillar ta'sirida tibbiyot doirasida shakllangan frazeologizmlar ham ona tilimizda keng qo'llanib kelmoqda. Bunday frazeologizmlarining asosini tibbiyot jarayonidagi voqelikni ifodalovchi erkin bog'lanmalar tashkil etadi. Aynan shu voqea tavsifini ifodalash ehtiyoji asosida qator frazeologizmlar shakllanadi. Masalan; sog' tishini sug'urib olmoq frazeologizmi nutqda erkin bog'lanma tarzda ham ishlatiladi. Bunda u og'rigan tishni emas, balki og'riq bermagan sog' tishni sugurib olish jarayonidagi voqelik bilan bog'liq holatni ifoda etadi. Ana shu voqealini obrazli gavdalanitirish asosida «o'ziga o'zi tashvish orttirmoq» kabi frazeologik ma'no yuzaga keladi: -Sog' tishingizni sug'urib oladilar. Bu yerda «xalq posbonlari» ishlaydi. Oliy ma'lumotli huquqshunoslar... (S.Soliyev) [3].

Misollar tahlilidan turli tillarda frazeologizmlarning mazmun planida xilma-xilliklar mavjudligi yaqqol ko'zga tashlanadi. Bu holat shu xalqlarning tabiiy yashash sharoitlari, madaniy va diniy an'analari va haqozo omillar bilan uzviy bog'liqdir. Ayrim frazeologizmlarning shakllanishida ko'p tillarda bir xil nomlarning qo'llanishi shu xalqlarning yashash tarzlari, hayotiy tushunchalariga ham bog'liq. Hamma xalqlarda ham vatan tuyg'usi, uni sevis, ardoqlash hissi, ishyoqmaslarni yomon ko'rish, qo'rqoqlardan jirkanish his-tuyg'usi bor. Bu kabi fiziologik holatlar, emotsional munosabatlarni ijobiy yoki salbiy jihatdan tilda zuhur etish ixcham va chuqur ma'noli frazeologizmlar orqali ifodalanadi va ular ana shunday ehtiyojlar asosida shakllanadi.

Adabiyotlar

1. Rahmatullayev Sh. O'zbek tilining frazeologik lug'ati. – Toshkent: 1992.
2. Sodiqova M. Kratkiy uzbeksko-russkiy slovar ustoychivix virajeniy. Qisqacha ruscha-o'zbekcha barqaror iboralar lug'ati. – Toshkent: 1994.
3. Tursunov U., Muxtorov J., Rahmatullayev Sh. Hozirgi o'zbek adabiy tili. – Toshkent: 1992.
4. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. Беш жилдлик. 1-5-жилд. – Тошкент: “Ўзбекистон миллий энциклопедияси” Давлат илмий нашриёти, 2006, 2008.

Maqolada frazeologimlarning xalq turmush tarzi asosida paydo bo'lishi jarayonlari yoritilgan. Unda kasb- korga bog'liq frazeologizmlar shakllanishi haqida ma'lumotlar beriladi va ularning denotativ va ko'chma ma'nolari tahlilga tortiladi.

РЕЗЮМЕ

В статье освещаются вопросы формирования фразеологизмов отражающих образ жизни народа. В ней даются сведения о фразеологических сочетаниях, которые сформировались на почве профессий людей и анализируются их денотативное и переносное значения.

РЕЗЮМЕ

The article is devoted to the issues of study of phraseological units expressing the people's way of life. It contains the data about phraseological units expressing people's professions. There have been analyzed their denotative and transferred meanings.

SUMMARY

ҲАЗИРГИ ҚАРАҚАЛПАҚ ТИЛИНДЕГИ ҚЫСҚАРҒАН АТЛЫҚЛАРДЫҢ ЛИНГВИСТИКАЛЫҚ АНАЛИЗИ

Р.А.Опаева – ассистент оқытушы

Әжияз атындағы Нөкіс мәмлекетлик педагогикалық институты

Таянч сўзлар: кискартириб қўлланиш, кискартма от, қўшма от, лингвистик таҳлил.

Ключевые слова: сокращённое использование, краткие существительные, сложные существительные, лингвистический анализ.

Key words: shortenings, short nouns, compound nouns, linguistic analysis.

сөздің қысқаруынан жасалғанын көреміз деген менен халық аралық тиллердің бири болған немец тилинде еки сөзден, үш сөзден, хәттеки, төрт түбір сөздің қысқарып биригиуінен жасалған сөзлерди көриўимизге болады. Мәселен, немец тилинде [1] Schlafzimmer-спальня (еки сөзден), daskopfsteinplaster-булыжная мостовая (үш сөзден), der Schreibtischdrehtuhl-стул к письменному столу (төрт сөзден) хәм т.б.

Жумысқа байланыссы жазыўларды илажы болғанынша қыскартпай жазыў керек, қысқарған сөзлердің тек қабыл етилген формаларынан пайдаланыў зәрүр [2].

Хәзирги тилде соңғы онлаған жыл ишинде баска да коспа атлыктар сыяклы көплеген қысқарған коспа атлыктар да пайда болды. Бундай сөзлердің пайда болыуына елимиздеги хәр қыйлы жәмийетлик, сиясий, экономикалық өзгерислер себепши болды. Мәселен, Бурынғы СССР тарқап, оның курамындағы бурынғы аўқамлық республикалар өз алдына мәмлекет болып, өзлерин ғәрезсиз деп жәриялай баслады. Усы мәмлекетлер өз-ара дослықты, экономикалық сиясий байланысларды сақлау ушын ғәрезсиз мәмлекетлер Дослық аўқамын дүзди. Бул қысқарған коспа атлықтың русша түри де, қарақалпақша түри де тилимизде кең қолланылады. Мысаллар: Университетте дүнья жүзиниң барлық мәмлекетлеринен соның ишинде СНГ мәмлекетлеринен хәм Өзбекстан, Қазақстан, Белорусь, Украина, Қырғызстан жаслары да тәлим алмақта («Қарақалпақстан жаслары», 2000, 7-январь). Бул ҒМДА кеңислигиндеги қыйын жағдай. Аўғанстанда хәм Тәжикистанда бирин-бири өлтириу усыллары, кавказдағы жәнжеллер, диний экстремизмниң хәм халық аралық терроризмниң өсиуи («Еркин Қарақалпақстан», 1999, 23-декабрь).

Өзбекстан өз ғәрезсизлигине ийе болғаннан соң, бурынғы коммунистлик партия таркатылып, оның орнына жаңадан Өзбекстан Халық Демократиялық партиясы дүзилди. Бул партияның атамасы қысқартылып *ӨзХДП* деп аталды. Бул да жаңадан пайда болған қысқарған сөзлердің бири болып, тилде жийи қоллағнылып киятыр. Мысалы: *ӨзХДП* республикалық шөлкеминде 1997-жылда партиялық бюджетти бекитиу туўралы мәселелер додаланды («Қарақалпақстан жаслары», 1998, 26-февраль).

Соңғы ўақытта қысқарған коспа сөзлердің хәр қыйлы формалары өнимли қолланыла баслады. Көбинесе бундай сөзлердің биринши бөлеги сыпатында *Өз(Өзбекстан) ямаса ҚҚ(Қарақалпақстан)* элементлери қолланылады да, кейинги хәриппер, бөлеклер ямаса сөзлер Өзбекстанға ямаса Қарақалпақстанға тийисли нәрселерди билдиреди: *ӨзХДП, ӨзРИА, ӨзПИИИ, ӨзАА, Өзхимиясанаат, Өзпахтатранс, Өзремонт, ҚҚагроқурылыс, ҚҚавтотеххызмет, ҚҚгеологссыла, ҚРИИМ, ҚМУ, ҚҚАО, ҚҚДИИМ, ҚҚМБ, ҚРДСС* хәм т.б. Мысаллар: *ӨзРИА* Қарақалпақстан бөлиминиң илимпазлары ғәрезсизликтин арқасында сырт ел алымлары менен бирге ислесиуе мүмкиншилик алды («Еркин Қарақалпақстан», 1999, 21-декабрь). Бундай қарарлар сол жылдың өзинде ҚҚАО планластыруй комитетиниң кеңесинде де кабыл этилип, баспа исин тез шөлкемлестириу зәурүлигин атап өтилген («Еркин Қарақалпақстан», 1998, 27-июнь).

Бурын тилимизде қолланылып киятырған рус тилиниң *домком, автостоянка, автодор* сөзлериниң орнына *мәканком, автотурарорын, автожол* сөзлери қолланыла баслады. Мысаллар: Онда шығып сөйлеген мәканком баслықлары урыс хәм мийнет ветеранлары, посёлка турғынлары 26-март күни референдумға жоқары жәмлескенлик пенен қатнасып Президентимиздің 2000-жылға дейин ел ағасы болып қалыуын бир аўыздан қоллап-қуўатлаиуынлығын үлкен исеним менен билдирип өгги («Еркин Қарақалпақстан», 1995, 26-март). Турнирди өткериуе республикалық теннис федерациясының баслығы «Қарақалпақавтожол» бирлеспесиниң баслығы Қ.Дәулетияровлар жакыннан жәрдем берди («Еркин Қарақалпақстан», 1998, 2-май). Және де «Катекс», «Элтекс», «Шымтекс» усаған жаңадан пайда болған тоқымашылық комплекслериниң атлары да кең қолланыла баслады. Мысалы: Сырт ел инвестициялары тийкарында дүзилген «Катекс», «Элтекс» қоспа кәрханалары хәм Хожели шийше заводының қуўатлықларын еле де толық пайдаланыу ушын имканиятлар излестирип атыр («Еркин Қарақалпақстан», 1999, 27-ноябрь).

Соңғы ўақытлары республикамызда пайда болып атырған көплеген шөлкемлердин, акционерлик жәмийетлердин атамалары қысқартылып алынып, кең қолланыла баслады: *ЖАК, ХЕШ, МАҚК*. Мысаллар: *ЖАК-бул* Министрлер Кабинетинен басқа хәш кимге бағынбайтуғын шөлкем («Еркин Қарақалпақстан», 1993, 9-февраль).

«Өзагросуғурта» МАҚК быйылғы «Шаңарақ» жылында өзлериниң барлық дыққат итибарын тек ғана инсан мәпин гөзлеп, жәбирде қалған шаңарақларға жәрдем қолларын созып атырғанылығы бизди оғада қуўандырады («Еркин Қарақалпақстан», 1998, 26-февраль).

Бурынғы совхоз хәм колхозлардың орынларына бирлеспелер, ижаралық ассоциациялар пайда болып, олардың атамалары *АХИА, ДФХБ, ДФХА, ШБ* усаған формада қолланыла баслады. Мысаллар: Көкшийел АХИАсының шарўашылық фермасы 1995-жыл 17-июньде «Кимзыят» саўдасы арқалы Шатанов Жетеске сатылған («Еркин Қарақалпақстан», 1998, 23-апрель). Сары алтын ДФХБның Ө.Қурбанбаев хәм М.Инаитов басқарған бригадасында салыны егийу туўрысында семинар-кеңес болып өгги («Еркин Қарақалпақстан», 1998, 25-апрель).

Сондай-ақ соңғы дәуирдеги пайда болған қысқарған коспа сөзлер де кең қолланылады: *ҚР-Қарақалпақстан Республикасы, МСИ(Мәмлекетлик салық инспекциясы), АКБ(Акционерлик коммерциялық банк), МПЖ(Мәкан пуқаралар жыйыны), АПЖ(Аўыл пуқаралар жыйыны), МАК(Мәмлекетлик Аттестация комитсиясы), ҚРИИМ(Қарақалпақстан Республикасы Ишки Ислер Министрлиги), ӨзРИА(Өзбекстан Республикасы Илимлер Академиясы), ӨҚБ-Өрт қәуипсизлиги бөлими* хәм т.б. Мысаллар: Өткен жылдың 1-декабрь күни Нөкис қалалық МСИ хызметкерлери тәрәпинен Орайлық базарда салық нызамларын орындау бойынша өткерилген тексериуде Қ.Сейтжанов хәш бир хўжетсиз салық уйымынан өтпей бир қанша нәрселерди сатыуға таярлап қойған жеринде иркилди («Еркин Қарақалпақстан», 2000, 3-февраль). Улыўма 270 орынлық емлеўханада 68 шыпакер, 338 орта буўын медицина хызметкерлери ислейди, 24 ФАП хәм АШП бар («Қарақалпақстан жаслары», 2000, 27-январь).

Келтирилген мысаллардағы *СНГ, ҒМДА, АЖҚШ, ӨзХДП, мәканком, автотурарорын, автожол, Катекс, Элтекс, ЖАК, ХЕШ, МАҚК, АХИА, ДФХБ, ДФХА, ШБ, СЭБ, МСИ, МБУ, ҚРИИМ, ӨзРИА* сөзлери қысқарған коспа атлықлардың жаңадан пайда болған түрлери болып есапланады. Олар тилимизде кең қолланылады хәм соңғы ўақытлары олардың саны еле де көбеймекте.

Қысқарған коспа атлықлардың және бир түри қарақалпақ тилинде өнимли қолланылып киятыр. Оларды белгили бир структуралық топарларға бөлиу қыйын. Себеби, олардың курамында русша элементлер де ушырасады. Бундай сөзлер, тийкарынан, хәр қыйлы мәкемелердин, кәрханалардың, өндириллик бирлеспелердин атларын қысқартыудан жасалған. Мәселен, *ҚҚагросстрой, ҚҚремстройгидромелиорация, Аралсельхозводопроводстрой, Қарақалпақгосхлопкопромсыбы, Өзжелдосэкспедиция, Өзсельхозтехник Өзхимсельхозтехника, Өзводстрой* хәм т.б. Мысаллар: «Қарақалпақгосхлопкопромсыбы» бирлеспесиниң кәрханалары 1992-жылдың жобалы тапсырмаларын зияты менен орынады («Еркин Қарақалпақстан», 1993, 9-январь). Дәслебинде суў хожалығы «Өзводстрой» автобазасында машина айдаушы, соң тәмийинлеу бөлиминиң усаған жұмысларды атқарды («Еркин Қарақалпақстан», 1996, 5-июнь). Қурылыста механизатор болып ислеп хәм оқып гидромеханизация техникумын питкерген соң оны «Қарақалпақирсовхозстрой» есабынан имаратлар қурылысы жұмысларына жиберди («Еркин Қарақалпақстан», 2000, 11-январь).

Келтирилген мысаллардағы мәкеме, басқарма хәм т.б. атларын қысқарған сөзлердин белгили бир түри-аралас типтеги қысқарған коспа сөзлер қатарына киргизиуе болады. Бундай аралас типтеги қысқарған коспа атлықлардың курамы хәр қыйлы болып келеди.

Жуўмакластырып айтатуғын болсақ, соңғы жылларда пайда болып атырған қысқарған атлықларды бир системаға салыу, барынша эпийайластыруу тил билиминиң алдында турған әхмийетли ўазыйпалардың бири болып табылады.

Әдебиятлар

1. Online –Teacher.ru/blog/compound-....
2. ziyonet.tma.uz/uum2/uum-maktab/...

РЕЗЮМЕ

Ушбу мақолада хозирги қарақалпақ тилида хосил бўлаётган қысқартма отларниң қўлланилиши фикр билдирилген. Фан ва техникаға, шу билан бирге, ижтимоий ўзгаришларға оид ясалаётган қысқартма отлар илимий таҳлил қилинған. Қысқартма отларни илимий жиҳатдан таҳлил қилип системалаштириш долзарб масалалардан биридир.

В статье рассматриваются вопросы использования кратких существительных, появляющихся в современном каракалпакском языке. Проведён научный анализ кратких существительных, связанных с изменениями в науке и технике, а также в обществе. Одной из важных задач сегодня является научный анализ кратких существительных и их систематизация.

SUMMARY

The article deals with the issues of using short nouns which appear in the modern Karakalpak language. There has been made a scientific analysis of short nouns connected with changes in science and technology as well as in the society. One of the main tasks today is the scientific analysis of short nouns and their systematization.

DIFFERENT ASPECTS OF ENGLISH IDIOMS

R.K.Rzaeva – a senior teacher

N.Eshimbetova – a student

Nukus state pedagogical institute named after Ajiniyaz

Таянч сўзлар: идиома, тил бирлиги, структура, фразеологик бирлик, маъно, инглиз тили луғат таркиби, идиомалар манбалари, идиомаларнинг характерли хусусиятлари, маданият, анъана ва урф-одатлар, оламнинг лисоний манзараси, оламнинг миллий манзараси.

Ключевые слова: идиома, языковая единица, структура, фразеологическая единица, значение, словарный состав английского языка, источник идиомы, характерные особенности идиом, культура, традиции и обычаи, языковая картина мира, национальная картина мира.

Key words: idiom, language unit, structure, phraseological unit, meaning, the vocabulary of the English language, source of an idiom, characteristic features of idioms, culture, traditions and customs, world language picture, national world picture.

Language is a living thing, a living system, that's why it grows and changes. Present-day English is also growing and changing, and these tendencies are not so easy to recognize. Since the general tendencies of present-day English are towards more idiomatic usage, it is important to study them in detail. What are idioms? Idioms are not a separate part of the language which one can choose either to use or to omit, but they form an essential part of the general vocabulary of English.

The term "idiom, idiomatic" was used by the famous American scientist Ch.Hockett as "lexical and syntactical units, the structure of which can't be explained" [4:44]. The original conception of idioms were given by W. Chafe, who considered the idioms to be the most important in the language usage and who was sure that they (idioms) should be studied and supplied with explanation [2].

Another linguist F. Householder finds idioms to be the main and elementary language units [5:15]. U.Veinreich defines the idioms as the compound expressions which meanings couldn't be explained without the definition of their components [9:56]. An idiom is a phrase (or phraseological unit) which means something different from the meanings of the separate words that are a part of it. Usually it cannot be understood by the literal interpretation of the words that make up the expression. Used together, the words convey a meaning that is often unrelated to the individual words in the idiom. Some idioms have become so well worn that they are also clichés: over used or commonplace expressions. Another definition given to an idiom: "a number of words which, taken together, mean something different from the individual words of the idiom when they stand alone [8:4]. An important fact which must be stressed is that idioms are not only colloquial expressions as many linguists and people believe. Idioms appear in formal style and in slang. The way in which the words are put together is often odd, illogical or even grammatically incorrect. These are the special features of some idioms. Other idioms are completely regular and logical in their grammar and vocabulary. Because of the special features of some idioms, we have to learn the idiom as a whole and we often cannot change any part of it. Modern English is very rich in idiomatic expressions. In fact, it is difficult to speak or write English without using idioms. A non-native learner makes the correct use of idiomatic English one of his main aims, and the fact that some idioms are illogical or grammatically incorrect causes him difficulty. Only careful study and exact learning will help him to use idioms correctly.

There are many different sources of idioms. The most important thing about idioms is their meaning. If the source of an idiom is known, it is sometimes easier to imagine its meaning. Many idiomatic phrases come from the every-day life of the English people, from home life, for example: *to be born with a silver spoon in one's mouth; to make a clean sweep of smth; to hit the nail on the head*. There are many idioms which have to do with food and cooking: *to eat humble pie, out of the frying-pan into the fire, to be in the soup*. There are idioms connected with agricultural life: *to go to seed, to put one's hand to the plough, to lead someone up the garden path*. Nautical life and military life are the source of the following idioms: *when one's ship comes home, to be in deep waters, to sail under false colors, to crosswords with someone, to flight a pitched battle, to fight a losing/ winning battle* [3].

Many idioms include parts of the body, animals and colors. For example:

to keep someone at arm's length (to avoid becoming too friendly with him); *to do smth. behind someone's loach* (to do it without his knowledge); *to have a bee in one's bonnet* (to be continually occu-

pied with or obsessed by one idea); *to kill two birds with one stone* (to achieve two aims with only one effort); *to be black in the face* (to be angry); *in a blue mood* (to be sad or miserable), *a green room* (the room in a theatre where actors can spend time when they are not on stage).

Idioms take many different forms and structures. They can be very short or rather long. A large number of idioms consist of some combinations of noun and adjective, for example: *cold war, a dark horse, French leave, a snake in the grass*. Some idioms are expressed in long extended sentences: *to fish in troubled waters, to take the bull by the horns, to cut one's coat according to one's cloth*.

An idiom can have a regular, an irregular or even a grammatically incorrect structure. The idiom "I am good friends with him" is irregular or illogical in its grammatical structure. The correct form is: I am a good friend of his. This is an example of idiom where the form is irregular but the meaning is clear [6].

An idiom *to have a bee in one's bonnet* has a regular form, but it's meaning is not obvious. It means in fact, that one is obsessed by an idea. There is a third group in which both form and meaning are irregular.

We found out that most idioms belong to the second group, where the form is regular, but the meaning is unclear. For example, we can guess the meaning of the idiom *to give someone the green light* even though we may never have heard it before. If we associate *the green light* with traffic lights where green means "Go!" we can imagine that the idiom means "to give someone permission to start something".

Other idioms can be guessed if we hear them in context, that is, when we know how they are used in a particular situation. For example, let's take the idiom *to be at the top of the tree*. If we hear the sentence "John is at the top of the tree now", we are not sure what this is saying about John. Perhaps it means that he is in a dangerous position or that he is hiding. But if we hear the phrase in the context, the meaning becomes clear to us: Ten years ago John joined the company, and now he's the general manager! Yes, he's really *at the top of the tree*! The idiom means "to be at the top of one's profession, to be successful".

However, some idioms are too difficult to guess correctly because they have no association with the original meaning of the individual words. Here are some examples: *to tell someone where to get off*, *to bring the house down*, and *to take it out on someone*. The learner will have great difficulty here unless he has heard the idioms before. Even when they are used in context, it is not easy to detect the meaning exactly [1]. We shall take a closer look at the first of these examples. An idiom "to get off" usually appears together with "bus" or "bicycle", as in this sentence: Mary didn't know her way round town, so Jane took her to the bus stop and told her where *to get off*. But in its idiomatic sense *to tell someone where to get off* means "to tell someone rudely and openly what you think of him".

The idioms which cannot be changed at all are called *fixed idioms*. Some idioms are fixed in some of their parts but not in others. Some idioms allow only limited changes in the parts which are not fixed. Let's take the idiom *to give someone the cold shoulder*. Which changes are possible? The idiom means "to treat someone in a cold or unfriendly way". It is not possible to say "to give someone the "cool" or "warm" shoulder or "to give someone a cold shoulder".

We must accept the idiomatic peculiarities of the language and learn to handle them. There are idioms which are not fixed, we can change some parts. For example: *to come to a bad (nasty, sticky,*